

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Tractatio Synoptica De Iudiciis Ad Lib: II. Decretal:
Gregorii IX.**

**Herberstein, Ferdinand von
Tabarelli de Fatis, Donato Vincenzo**

Spirens., 1660

3.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11416

notionem 99. in fine ff. de verb. sig. cur non & Pupillus factus pubes, de iis, qua in pupillari ætate vidit? nam quod pupillus omnia ignorare dicatur *L. ultim. de jur. & fact. ignor.* hoc intelligitur, quoad sui præjudicium, quando ex scientia damnum aliquod ipsi proveniret. Præterea generaliter prohibentur damnati publico iudicio, & à Principe non restituti, item, qui in vinculis custodiâve publicâ fuerunt iudicio publico rei, *cit. L. 3. § lege Julia.* Surdus, & mutus in testamentis prohibentur. *§. testes autem Instit. de Testamen. ordin.* An & in iudiciis? Etiam surdus de auditu, cæcus de visu testificari nequit. Cæcitas tamen superveniens non impedit: quandoquidem etiam iudicantis officio fungi possit, si illud videns susceperit. *L. cæcus ff. de iudic.*

3. Alii prohibentur ferre testimonium pro certis vel contra certas personas, aut in certis causis duntaxat: sic hæres institutus in testamento testis esse non potest. *§. neq. hæres. Instit. de Testam.* contra verò legatarius, & fidei commissarius particularis rectè in testamento in quo sibi legatum

tum

tum, vel fideicommissum relictum est
 tanquam testis de jure communi adhibe-
 tur. *L. qui testamento. ff. de testam.* quia po-
 tius in causa hæredis, ad quem testame-
 tum principaliter spectat, & non in cau-
 sâ propriâ, nisi ex consequenti, & secun-
 dario testimonium dicit. Atqui multa ex
 consequenti tolerantur, quæ principaliter
 prohibentur. *L. 1. ff. de auctoritat. Tit.*
 SED & idonei testes non sunt domestici,
 familiares, consanguinei. *capit. 24. h. t. c.*
eod: exceptâ causâ matrimoniali, & reli-
gionis. c. videntur nobis. 3. qui matrim. dis-
cuss: possint, ut si quærat, an matrimoniu-
um ob affinitatem, vel consanguinitate-
tem contrahi possit, vel non. can. 1. 38. q. 1.
 Inter domesticos primum locum obti-
 nent parentes, liberi, & hi à testimonio ju-
 diciali arcentur propter reverentiam,
 affectionem, quæ intercedit. *L. perspicue-*
dum. 11. §. furta domestica. ff. de pænis. cap.
super eo. 22. h. t. Et hoc ad naturales quo-
 que extenditur. *Gl. in Parentes 6. C. de pæ-*
 Socer, susceptor, nutrix, pædagogus Pa-
 rentum appellatione hac parte non con-
 tinentur: sed quoniam, Apostolo teste

sentent: 15. gratia & necessitudo rei veræ
 testimonium plerumque corrumpant,
 quantum eis tribuendum prudens Judex
 facile æstimabit. Deinde Frater in cau-
 sa Fratris, & ex Fratribus descendentes:
 & si quidem uterque in eiusdem potesta-
 te sit, nulla est dubitatio: sin alter eman-
 cipatus, vel uterq; sui juris sit, non idem
 omnes sentiunt. Pleriq; affirmant eman-
 cipatum audiendum esse *Gl: & DD. in cit:*
L. Parentes. Quod verò Duaren: dome-
 sticos latius definit, omnes qui sunt e-
 iusdem gentis, familiæ, agnationis, non
 possis probare: satis enim apertè leges
 domesticos non jure cognationis, sed po-
 testatis & habitatione æstimant. *Cuiac: in*
L. ad testium. 22. ff. qui testam: fac: pos: Po-
 stemò Uxor in causâ Mariti, & contra
 Maritus in causâ Uxoris domestici testes
 sunt, quæ meritò etiam ob reverentiam
 & affectionem à testimonio repellitur:
L. perspicendum. 11. §. furta domestica de
pænis: sunt & famuli mercede conducti,
 quamdiu serviunt. *cit. §. furta. nec desunt,*
 qui colonum adjiciant. *Wesenbec: par: de*
testibus. num. 4. Vix puto rectè. **QUID**
 de

de

de convictoribus dicendum? sunt qui domesticos definiunt omnes, qui vivunt nobiscum ad unum panem & unum vinum ut ipforum verbis utar. *Barthol: in L. 11. §. furta de furtis. Bald: in cap: literis de testibus.* Alii verò solus convictus ad repellendum testem sufficere non videtur. *Hottom: in L. 2. C. de testibus.* Quid de subditis in causa Principis sui? *Accurs: scribit, non esse testes idoneos: intellige, nisi iurandum subjectionis remittat, aut Princeps testes alios reperire non possit.* Sed nec solùm domus, verum & amicitia, & inimicitia iustam præbent repellendi testis causam. *L. 5. & 17. Cod: de testib: præsertim si inimicitia capitales fuerint: minus, auditur quidem, sed cum ad disputationem ventum fuerit, adversus eum de inimicitiis excipitur, nov. 9. cap. 7. Menoch: libr: 1. de arbitr: judic: quæst: 28. Si non rogatus surrexerit, an poterit tantquam odii, gratia vè suspectus rejici? affirmat Donel: de testibus. cap: 4. arg: L. quæ omnia 25. de Procur: Si verò rogatus surgat tametsi non citatus, non poterit propterea repelli *Barth: in L. post legatum. §. 5.**

his re-

his verò. ff. de his quibus. ut indig. Denique
 à testimonio repelluntur infames infamia
 juris capit. ex parte 7. cap. testimonium
 h. tit. exceptis casibus quibusdam, ut cri-
 mine læsæ Majestatis, hæresis, simoniæ,
 &c. ob gravitatem eorum etiamsi tem-
 pore depositionis sint emendati, nisi eti-
 am restituti sint, ut DD. communiter.
 PORRO an etiam infames infamia fa-
 cti à testimonio arceantur? Negat Cla-
 rus qu: 24. §. fin: quoad ad causas crimina-
 les: in civilibus verò admittit Barth: &
 alij C. de Sum: Trinit: L. 2. ff. de obsequijs præst:
 idq; pro Judicis arbitrio: De jure tamen
 canonico, ne quidem in civili causa hu-
 iusmodi admittendos esse colligunt qui-
 dam ex cap. testimonium ver. aut gravata sit
 eius opinio. Nam licet quidam intelligant
 de causa criminali, id tamen videtur esse
 in civili, ut ibidem notatur. Vide Can: in-
 fames 6. qu. 1. restitutus autem ad famam,
 & honores admittitur. uti Farin: q. 5. n. 79.
 & seqq: ITERVM Hæretici, Judæi, &
 Pagani, non possunt esse testes contra
 Christianum, & Catholicum. Can: non
 potest. & Can: Pagani: tum ratione odii,
 quo

quo illum persequuntur *can: nonne 1. q. 1.*
 tum, quia non potest erga homines esse
 fidelis, qui D E O extiterit infidelis. *cap. li-*
cet 13. h. t. valeret tamen testificatio Ju-
 dæi pro Christiano; quia sicut par affe-
 ctio omnem tollit suspicionem, ita & par
 causa odii: cum contrariorum eadem sit
 ratio. Adversus Judæum verò Christia-
 nus rectè testem agit. *De Iudice, assessore,*
executore, advocato, & procuratore reme-
 ritò dubitari potest, quid eorum testi-
 monium operetur. *Resp:* non posse pro-
 duci testes in eâ causâ, de quâ cognove-
 runt, aut in quâ patrocinium præstite-
 runt. *L. ult: ff. h. t. cap: fin: eod: in 6.* nisi con-
 tra quem quis advocatus fuerit, procura-
 tor, aut executor petat eum in testem.
Spec: tit: de testib: §. 1. MULIER in testa-
 mento testis esse nequit *L. 20. §. mulier*
qui testam: fac: poss: ne quidem à rustico
 confecto, quia licet in eo minutus sit nu-
 merus testium, tamen quoad habilitatem
 nihil immutatum videtur. Potest tamen
 adhiberi testis ad testamentum Militi-
 stantis & testantis in acie: quia in eo te-
 stes non debent esse rogati, & remissa est
 soler-

solennitas juris civilis, solumq; jus gen-
 tium spectatur: quemadmodum & in te-
 stamento Patris inter liberos. *Gl. in L. hæc
 consultissima. §. ex imperfecto C. de testam:*
 quia in eo quoq; remissa est solennitas ju-
 ris, spectaturq; jus gentium. *An in codicillis
 mulier testis esse potest? OMNINO*, quia
 nusquam reperitur prohibitum. secun-
 dum *Gl. in L. fin: in ver: quinq; C. de codicill.*
 Nec obstat, quod codicilli largo modo
 veniant appellatione testamenti. *Gl. ult:
 in L. 1. ff. de testam:* videanturque esse pars
 testamenti *Gl. in cit: §. mulier:* quia non
 sunt nisi testamentum imperfectum. In
 aliis verò mulier testis esse potest, non
 tantum civilibus *L. ex eo. 18. ff. h. t.* sed eti-
 am criminalibus de jure civili. idq; inde
 colligere licet, quod lege Julia nominatim
 ea tantum excipiatur, quæ quæstum pa-
 lam corpore fecerit *L. 3. §. pen: ff: eod:* quæ-
 que adulterii damnata est. *ibid:* Ratio ve-
 rò, cur de jure civili in testamēto non ad-
 mittatur, & tamen causâ criminali admit-
 tatur, quæ minoris est præjudicii, hæc
 est, quod testamenta olim fiebant calatis
 comitiis, in quibus mulieres suffragium
 non

non

non habebant. *Laicus contra Clericum*, an & quatenus testificari possit, supra dictum quod non possit: quando agitur criminaliter. *per cap. de cetero 24. h. t.* quamvis Lopez ad *caput 4. pract. crimin.* decem casus referat, quibus Laico Clericum accusare permittitur; ut hæresis, læsæ Majestatis, simoniæ, sacrilegii, notorii criminis &c. *De Monachis* Canonicis regularibus aliisque Religiosis vix difficultate quin testificari possint: quia licet à negotiis secularibus, officiisque civilibus, ac forensibus arceantur *per cap. Monachi. 16. q. 1.* & toto *tit. ne Cler. vel Mon: secul: neg.* non tamen constat arceri à ferendo testimonio & alias neq; in causa Ecclesiæ suæ vel Monasterii testes esse possent, quod falsum esse patet ex *Can: super. 14. qu. 2. cap. nuper 51. h. tit.* modo tamen licentia superiorum accedat. *cap. si Religiosus cap. si Abbatem de elect: in 6.*

4. Quantum ad productionem testimonii, & modum producendi. Imprimis actor, vel reus petit admitti ad probandum, & dari sibi terminum probandi, & producendi testes. *Gail: 1. obs: 96.* Deinde ad-